

**گزارشی از اقدامات مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
در فرایند بررسی بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور**

مقدمه

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌عنوان بازوی مطالعاتی، پژوهشی و مشورتی قوه مقننه و در راستای ایفای وظایف قانونی خود، موظف به مطالعه، بررسی و ارائه نظرهای کارشناسی بر تمامی طرح‌ها و لوایح است. بر همین اساس، پژوهش مستمر در حوزه مالیه عمومی و بررسی لوایح بودجه سالیانه و ارائه نظرات کارشناسی بر این لوایح، یکی از مأموریت‌های مهم مرکز پژوهش‌ها در هر سال است.

الف) اقدامات انجام شده پیش از ارائه لایحه

پیش از ارائه لایحه بودجه، با توجه به اینکه پیش‌بینی می‌شد که احتمالاً لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ همانند دو سال گذشته با منابع صوری قابل توجه ارائه شود، تلاش شد تا اقداماتی برای جلوگیری از این موضوع انجام شود. در این راستا اولاً نامه‌ای خطاب به ریاست محترم مجلس ارسال شده و در آن ضمن هشدار نسبت به عواقب ارائه لایحه همانند سال‌های گذشته، پیشنهاد شد تا با هماهنگی با دولت از ارائه لایحه با نقاط ضعف عمده جلوگیری شود. همچنین نامه‌هایی خطاب به سران نظام درخصوص همین موضوع تهیه شد. شایان ذکر است که علاوه بر این موارد و پیش از ارائه لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به مجلس، مرکز پژوهش‌ها ضمن انتشار عملکرد اسفبار بودجه سال ۱۳۹۸، نسبت به تبعات تداوم روند نامطلوب بودجه‌ریزی در کشور هشدار داده و در گزارش‌های متعددی درخصوص امکان و شیوه اداره کشور بدون اتکا به منابع نفتی راهکارهایی را پیشنهاد کرده بود.

ب) اقدامات انجام شده پیش از آغاز بررسی لایحه در کمیسیون تلفیق بودجه

از زمان تقدیم لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور به مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۲ آذر ۱۳۹۹ تا زمان آغاز بررسی لایحه بودجه در کمیسیون تلفیق، مرکز پژوهش‌ها با بررسی دقیق لایحه تقدیمی، مقایسه آن با قوانین بودجه سال‌های گذشته و تکالیف قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه کشور، اقدام به شناسایی و معرفی نقاط ضعف و قوت لایحه و ارائه پیشنهاد درباره کلیات و محورهای مهم تصمیم‌گیری درخصوص لایحه بودجه کرد. مجموعه‌ای از اقدامات که در این بازه زمانی توسط مرکز پژوهش‌ها انجام گرفته است، به شرح زیر است:

معاونت مطالعات
بخش عمومی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۳۰۱۷۵۳۰

تاریخ انتشار:
۱۴۰۰/۳/۵

۱. تهیه گزارش‌های کلان: مرکز پژوهش‌ها در اولین قدم نسبت به تهیه و انتشار عمومی گزارش‌های «بودجه [۱۴۰۰] به زبان ساده»، «کلیات لایحه بودجه» و «نکات مهم و محورهای تصمیم‌گیری» اقدام کرد و در آنها به بررسی مهم‌ترین ویژگی‌های لایحه دولت پرداخت. نتیجه بررسی‌های منتشر شده در این گزارش‌ها، وجود کسری بودجه ساختاری شدید در لایحه تقدیمی (حدود ۵۳٪) و حدود ۳۲۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه تأمین نشده بود که نسبت به پیامدهای تورمی آن هشدار داده شد. توصیه سیاستی این گزارش‌ها، رد کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ توسط مجلس شورای اسلامی و تکلیف دولت به انجام اصلاحات اساسی در محورهای زیر بود:

- کاهش تراز عملیاتی از محل ایجاد درآمدهای پایدار و قابل تحقق،

- کاهش رشد مخارج هزینه‌ای دولت از طریق مدیریت هزینه،

- افزایش سهم مخارج سرمایه‌گذاری دولت از کل هزینه‌ها،

- اصلاح منابع غیرواقعی پیش‌بینی شده از محل صادرات نفت و حذف پیش‌فروش نفت از بودجه،

- در اولویت قرار گرفتن معیشت عموم و به‌ویژه اقشار کم‌درآمد در مصارف دولت.

همچنین در این گزارش‌ها تأکید شد که با در نظر گرفتن تجربه سال‌های اخیر، و توجه به اساسی بودن اصلاحات مورد نیاز و پیامدهای سیاسی آن، احتمال موفقیت راهبرد تأیید کلیات بودجه و انجام اصلاحات در فرایند بررسی در مجلس بسیار پایین است. همچنان‌که بررسی مصوبه مجلس نشان می‌دهد مشکلات اساسی بودجه پابرجا بوده و پیش‌بینی ناموفق بودن راهبرد اصلاحات اساسی در مجلس، محقق شده است.

مرکز پژوهش‌ها در مدت زمان بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و با محوریت بررسی این لایحه، در مجموع بیش از ۱۰ گزارش کلان (با موضوع‌هایی نظیر منابع و مصارف لایحه، درآمدهای مالیاتی، بودجه شرکت‌های دولتی، ارتباط لایحه با قانون برنامه ششم توسعه و ...) و بیش از ۵۰ گزارش بخشی یا دستگامی (با محوریت بررسی بودجه بخش‌ها و دستگاه‌های اجرایی کشور) منتشر کرد.

۲. مشارکت در نشست‌های کمیسیون‌ها: از جمله اقدامات مرکز، ارائه تصویر کلان لایحه بودجه و ترسیم نقاط ضعف و قوت لایحه در نشست‌های متعدد کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی و مشارکت در جلسات بررسی اعتبارات بخش‌های گوناگون بوده است. همچنین، در کنار تبیین نقاط ضعف لایحه و ادله کارشناسی آن، پیشنهادهای اصلاحی کمیسیون‌ها بررسی و همچنین پیشنهادهای کارشناسی به نمایندگان منتقل شد.

۳. مشارکت در جلسات مختلف رسمی و غیررسمی: در راستای ایفای وظایف مرکز پژوهش‌ها در زمان بررسی لایحه بودجه و به‌منظور تبیین لزوم رد کلیات بودجه در کمیسیون تلفیق و صحن علنی مجلس، جلسات متعددی با محوریت یا حضور نمایندگان از مرکز پژوهش‌ها برگزار شد که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- جلسات متعدد رسمی برای بررسی لایحه با حوزه ریاست مجلس شورای اسلامی

- جلسات متعدد کارشناسی با مشاوران ریاست مجلس شورای اسلامی

- سلسله جلسات بررسی لایحه که به درخواست فرد یا گروهی از نمایندگان محترم برگزار شد

- جلسات با اعضای مؤثر احتمالی کمیسیون تلفیق

- جلسات هم‌اندیشی و پرسش و پاسخ با حضور فعالان اندیشکده‌ها و اصحاب رسانه

در این جلسات ضمن ارائه نظرات کارشناسی و تصویر کلان لایحه، بیش از هر چیز به لزوم اصلاحات اساسی در لایحه تقدیمی توسط دولت اشاره و پیامدهای ناگوار اقتصادی، سیاسی و اجتماعی عدم اصلاح جدی لایحه تشریح شد.

۴. تبیین لزوم اصلاح آیین نامه داخلی مجلس

مرور تجربه سال‌های اخیر مجلس در بررسی بودجه، ضرورت اصلاح فرایند بررسی بودجه در مجلس را به‌وضوح نمایان می‌ساخت. در این راستا دو اقدام زیر در دستور کار قرار گرفت:

○ اصلاح آیین‌نامه داخلی به‌صورت دوفوریتی به‌منظور دوشوری شدن بررسی لایحه: با توجه به اینکه در حال حاضر لایحه بودجه به‌صورت یک شوری بررسی می‌شود، همیشه این احتمال وجود دارد که کلیات لایحه در کمیسیون تلفیق تأیید شده و بررسی جزئیات آن در کمیسیون تلفیق حدود یک ماه به طول بیانجامد، و سپس هنگام رأی‌گیری در صحن، کلیات آن رد شود. لذا پیشنهاد شد تا بررسی لایحه به‌صورت دوشوری انجام شود. این پیشنهاد در عمل مورد توجه قرار نگرفت این امر موجب شد تا هنگام رد کلیات بودجه در صحن (پس از حدود یک ماه بررسی فشرده در کمیسیون تلفیق)، انتقادهای زیادی از سوی رسانه‌ها و دولت نسبت به عدم هماهنگی درونی و ائتلاف منابع و زمان، وارد شود.

○ پیشنهاد اصلاح ماده (۱۸۲) آیین‌نامه داخلی: با توجه به وجود ابهام در آیین‌نامه داخلی مجلس درخصوص نحوه بررسی لایحه بودجه در صحن^۱ یکی از اقدامات مرکز تلاش برای اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس به‌منظور رفع ابهام ماده (۱۸۲) و ارائه پیشنهاد اصلاحی بود. هرچند این پیشنهاد ارائه شد، اما متأسفانه در دستور کار قرار نگرفت. پیامد عدم انجام این اصلاح آن شد که پس از رد کلیات لایحه در صحن و تصمیم هیئت‌رئیس مبنی بر بازگرداندن لایحه به دولت، مباحث راجع به این موضوع بین دولت و مجلس ایجاد شد. طبیعتاً انجام این اصلاح می‌توانست از بروز این امر پیشگیری کند.

۵. تلاش برای اصلاح آیین‌نامه داخلی کمیسیون تلفیق

با توجه به تجربه سال‌های گذشته در زمان بررسی لایحه بودجه در کمیسیون تلفیق، پیشنهادهایی از سوی مرکز در زمان تصویب آیین‌نامه داخلی کمیسیون تلفیق ارائه شد. اهداف اصلی این پیشنهادها افزایش کارایی کمیسیون تلفیق، بهبود نقش‌ها و روابط کمیته‌های این کمیسیون (به‌ویژه کمیته‌های منابع و مصارف) و همچنین نحوه طرح و بررسی پیشنهادها در کمیسیون تلفیق بود.

ج) اقدامات انجام شده در زمان بررسی لایحه در کمیسیون تلفیق

با توجه به آیین‌نامه داخلی کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۴۰۰، مرکز پژوهش‌ها ضمن حضور در جلسات این کمیسیون، اقدام به ارائه نتایج مطالعات پژوهشی و نظرات کارشناسی در نشست‌های کمیسیون تلفیق یا ارائه پیشنهاد به اعضای این کمیسیون کرد. در مجموع در دو مرحله برگزاری جلسات کمیسیون تلفیق، اقداماتی به‌شرح زیر انجام شد:

۱. تبیین لزوم رد کلیات لایحه بودجه: با توجه به بررسی کلیات لایحه در جلسات آغازین کمیسیون تلفیق، مرکز پژوهش‌ها با تبیین ادله کارشناسی درخصوص لزوم رد کلیات لایحه، پیشنهاد ارجاع لایحه جهت اصلاحات اساسی به دولت را مطرح کرد. با این وجود و به‌رغم تلاش‌های صورت گرفته، کلیات لایحه بودجه که برای نخستین بار در تاریخ بودجه‌ریزی کشور، حتی به لحاظ

۱. عدم صراحت ماده (۱۸۲) آیین‌نامه در مواقعی که کمیسیون تلفیق کلیات بودجه را تأیید کرده و صحن آن را رد می‌کند.

حسابداری نیز ناتراز بود، توسط کمیسیون تلفیق پذیرفته شد.

۲. تهیه پیشنهادهایی با هدف کنترل کسری بودجه و انضباط بخشی به دولت: از آنجا که بزرگ‌ترین نقاط ضعف لایحه وجود

کسری ساختاری شدید در آن و بی‌انضباطی مالی گسترده در بخش‌های گوناگون بود، مجموعه‌ای از پیشنهادهای در سه حوزه:

۱. واقعی‌سازی منابع و افزایش منابع پایدار و قابل تحقق،

۲. مدیریت مصارف و هزینه‌های دولت،

۳. ارتقای شفافیت و انضباط مالی و بودجه‌ای.

جمع‌آوری و با همراهی اعضای محترم کمیسیون تلفیق ثبت و ارائه شد. عناوین این پیشنهادهای و نتایج آنها در پیوست شماره ۱

این گزارش قابل مشاهده است.

۳. ارائه نظر در کمیسیون و مشاوره به اعضای محترم و هیئت‌رئیس کمیسیون: با توجه به جایگاه تعریف شده در آیین‌نامه داخلی

کمیسیون تلفیق برای مرکز پژوهش‌ها، این مرکز علاوه بر ارائه نظر در خصوص پیشنهادهای و موارد مطروحه در کمیسیون، تا حد امکان پاسخگوی پرسش‌ها و درخواست‌های اعضای محترم کمیسیون بود. علاوه بر این، مرکز پژوهش‌ها با بررسی پیشنهادهای نمایندگان و مطابقت آن با قوانین دائمی و قانون برنامه، وظایف مشورتی خود را در قبال هیئت‌رئیس کمیسیون به انجام رساند. به طوری که برای این منظور نمایندگان مرکز به صورت تمام‌وقت در جلسات کمیسیون (که بعضاً به صورت سه شیفت و تا دیروقت برگزار می‌شد) حضور داشتند.

۴. مشارکت در جلسات کارگروه‌ها و کمیته‌ها

با توجه به حجم بالای کار کمیسیون تلفیق، برخی موضوع‌های محوری به کمیته‌هایی ارجاع شد که مرکز در آنها حضور فعال داشت. این کمیته‌ها عبارتند از:

a. **کمیته حقوق و دستمزد:** در این کمیته سیاست دولت در افزایش حقوق و مزایای کارکنان (که عمده مصارف بودجه را به خود اختصاص داده بود) بررسی شد. در این راستا اقدامات زیر انجام و نتایج در اختیار کمیته (و ریاست محترم کمیسیون) قرار گرفت:

- بررسی سیاست دولت در افزایش حقوق کارکنان در یک سال اخیر (بررسی مجوزهای قانونی و ابعاد بودجه‌ای)،
- بررسی سیاست دولت در افزایش مستمری بازنشستگان (همسان‌سازی) در سال جاری (بررسی مجوزهای قانونی و ابعاد بودجه‌ای)،
- بررسی سناریوهای مختلف برای افزایش حقوق کارکنان دولت و پیشبرد سناریوی افزایش ۲۵ درصدی حقوق تا یک نصاب مشخص،
- ارائه پیشنهاد ایجاد سقف حقوق و مزایا جهت جلوگیری از حقوق‌های نجومی.

b. **کمیته منابع:** در این کمیته ردیف‌های منابع بودجه مورد بررسی قرار گرفت که طی آن پیشنهادهای مرکز در حوزه‌های زیر نهایی شد:

i. اصلاح ردیف‌های مالیاتی از جمله مالیات بر ارزش افزوده،

ii. تصویب برخی اصلاحات مالیاتی (سامان‌دهی برخی معافیت‌ها، افزودن برخی پایه‌های جدید و افزایش شفافیت. ر.ک: پیوست ۱)،

iii. شفاف‌سازی رابطه مالی شرکت ملی گاز و دولت و افزایش درآمد دولت از محل فروش LPG (۷ هزار میلیارد تومان)،

iv. حذف ارزش ترجیحی و اصلاح نرخ ارزش مبنای محاسبه حقوق ورودی.

c. **کمیته ارزش ترجیحی:** با توجه به ابعاد مخرب سیاست ارزش ترجیحی طی سال‌های اخیر، کارگروه‌های مختلفی برای نحوه اصلاح

این سیاست ایجاد شد که مرکز در همه آنها مشارکت فعال داشت. در این راستا پیشنهادهایی در راستای حذف سیاست ارزش ترجیحی

و خنثی‌سازی آثار قیمتی حذف این سیاست حمایتی از طریق حمایت‌های جبرانی (یارانه نقدی با سناریوهای مختلف)، همچنین اصلاح نرخ ارز مبنای محاسبه حقوق ورودی (از نرخ ۴۲۰۰ به نرخ ETS) و در مقابل، تعدیل نرخ حقوق ورودی کالاها برای کنترل آثار قیمتی ناشی از این تغییر ارائه شد.

d. **کمیته تبصره «۱۴»:** کمیته تبصره «۱۴» با موضوع سامان‌دهی منابع و مصارف قانون هدفمندسازی یارانه‌ها تشکیل شد که مرکز پژوهش‌ها در این جلسات نیز حضور فعال داشت. مرکز ضمن ارائه سناریوهای مختلف میزان منابع حاصل از فروش فراورده‌های نفتی (منابع قانون هدفمندسازی یارانه‌ها)، پیشنهادهایی در راستای سامان‌بخشی به یارانه‌های نقدی و غیرنقدی با هدف اصابت بیشتر به جمعیت هدف ارائه کرد.

e. **کمیته شرکت‌های دولتی:** پس از بررسی تجربیات سال‌های گذشته و همچنین مستندات مربوط به بودجه شرکت‌های دولتی، احکام انضباطی متعددی ناظر به تهیه و به تصویب رسید.

د) اقدامات انجام شده پس از رد کلیات لایحه در صحن

در بازه زمانی بازگشت لایحه به دولت و تهیه لایحه اصلاحی دو اقدام زیر انجام شد:

۱. پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه

پس از رد کلیات لایحه همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد، اختلاف‌نظر درخصوص نحوه بررسی بودجه اصلاح شده توسط دولت، بین دولت و مجلس و حتی نمایندگان ایجاد شد. با توجه به عدم صراحت آیین‌نامه پیشنهاد شد تا به‌سرعت آیین‌نامه داخلی اصلاح شود تا ترتیبات زمانی بررسی لایحه اصلاحی در مجلس مشخص گردد و هیئت‌رئیس مجلس مجدداً مجبور به تصمیم‌گیری و تفسیر آیین‌نامه نشود. این پیشنهاد را رئیس محترم کمیسیون آیین‌نامه به‌صورت طرح دوفوریتی مطرح کرد ولی در مجلس فقط یک فوریت آن رأی آورد.

۲. تهیه پیش‌نویس محورهای اصلاح لایحه توسط دولت

با توجه به اینکه پیش‌بینی می‌شد دولت اصلاح جدی در لایحه انجام ندهد، پیشنهاد شد تا مجلس به‌سرعت و به‌صورت مکتوب محورهای اصلاحی مورد نظر خود را به دولت ابلاغ کند. در این زمینه نیز محورهای اصلاحی تهیه و به برخی نمایندگان و همچنین حوزه مشاوران ریاست محترم مجلس ارائه شد.

ه) اقدامات انجام شده در زمان بررسی بودجه در صحن علنی

آخرین دسته از اقدامات انجام شده توسط مرکز پژوهش‌های مجلس درخصوص لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، به اقدامات این مرکز در زمان بررسی بودجه در صحن علنی بازمی‌گردد که کلیات اقدامات انجام شده در هر سه مرحله بررسی بودجه در صحن (بررسی گزارش اول کمیسیون تلفیق و رد کلیات، بررسی کلیات لایحه اصلاحی دولت و بررسی مصوبه نهایی کمیسیون تلفیق) به شرح زیر است:

۱. **ارائه گزارش درخصوص کلیات مصوبات کمیسیون تلفیق:** مرکز پژوهش‌ها، مشابه گزارش تهیه شده درخصوص کلیات لایحه بودجه تقدیمی به مجلس، گزارشی درخصوص کلیات مصوبات کمیسیون تلفیق تهیه کرد و در آن، ضمن برشمردن نقاط قوت مصوبات کمیسیون و اصلاحات انجام شده در دو بخش منابع و احکام انضباطی، همچنان کسری ساختاری و کسری بودجه تأمین نشده را قابل توجه

ارزیابی کرده و بر ضرورت اصلاح اساسی لایحه بودجه به منظور اجتناب از تبعات ناگوار اقتصادی و سیاسی تأکید کرد.

۲. تبیین لزوم رد کلیات لایحه برای نمایندگان محترم: با عنایت به بررسی‌های کارشناسی و گزارش‌های تهیه شده، اولین هدف مرکز پژوهش‌ها، اصلاح اساسی لایحه بودجه بود که با توجه به موانع انجام آن در فرایند بررسی در مجلس، تلاش شد تا با ارجاع لایحه به دولت، انجام این اصلاحات به دولت تکلیف شود که با رأی نمایندگان محترم در صحن علنی مجلس، این لایحه به دولت محترم ارجاع شد. شایان ذکر است با توجه به عدم انجام اصلاحات اساسی در لایحه اصلاحی دولت، نظر مرکز پژوهش‌ها همچنان بر رد کلیات و تصویب بودجه چند دوازدهم یا ارائه «طرح اجازه دریافت و پرداخت‌های دولت» بود که این بار مورد قبول نمایندگان محترم واقع نشد و لایحه اصلاحی برای بررسی نهایی به کمیسیون تلفیق ارجاع شد.

۳. تهیه پیشنهادهای اصلاحی برای طرح در صحن علنی: بخشی از پیشنهادهای اصلاحی مرکز پژوهش‌ها که در کمیسیون تلفیق فرصت طرح نیافت یا موفق به کسب آرای موافق اعضای کمیسیون نشد، به نمایندگان محترم ارائه و برخی از آنها با همکاری ایشان در جریان بررسی بودجه در صحن علنی مجلس، طرح و بررسی شد. عناوین این پیشنهادهای و نتایج آنها در پیوست شماره ۲ گزارش ذکر شده است برخی از این پیشنهادهای عبارتند از:

- افزایش حقوق کارکنان دولت تا یک نصاب مشخص (تصویب شد)
- انضباط بخشی به هدفمندی یارانه‌ها
- کاهش سقف استفاده از منابع نفتی در بودجه
- کاهش سقف استفاده از اوراق در بودجه
- اصلاح بند «او» تبصره «۲»
- انضباط مالی دولت در سه ماهه اول سال ۱۴۰۰
- پیشنهاد مجموعه احکام سامان‌دهی و کارآمدسازی سیاست‌های محرومیت‌زدایی (الحاق به تبصره «۱۸»)
- پیشنهاد سازوکار توزیع منابع اختصاص یافته به موضوع محرومیت‌زدایی براساس قانون استفاده متوازن از امکانات کشور
- پیشنهاد سازوکار حمایت از تولید با استفاده از منابع تبصره «۱۴» (اصلاح بند الحاقی تبصره «۱۸» پس از ارجاع این بند به کمیسیون تلفیق)

• ...

مجموعه پیشنهادهای ارائه شده توسط مرکز پژوهش‌ها در جلسات کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۴۰۰

ردیف	عنوان	شرح	نتیجه
۱	حذف ارز ترجیحی	فروش تمام منابع ارزی به نرخ سامانه ETS حذف رانت اعطای ارز ترجیحی به واردکنندگان کالاهای اساسی افزایش منابع بودجه از محل تغییر در شیوه تسعیر درآمدهای ارزی	تصویب در دور اول و رد در مصوبه نهایی
۲	مدیریت ارز	انجام فروش یا مبادله بانک مرکزی صرفاً با نرخ ets	تصویب شد
۳	ضمانت بازگشت ارز صادرات	تعیین احکام مالیاتی به‌عنوان ضمانت اجرای بازگشت ارز حاصل از صادرات	تصویب شد
۴	حذف مجوز پیش‌فروش نفت	حذف مجوز انتشار اوراق به پشتوانه فروش نفت	تصویب شد
۵	اصلاح رابطه مالی شرکت ملی نفت و دولت	(بخشی از پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها)	تصویب شد
۶	تعیین سهم دولت از فروش LPG	ذکر منابع سهم دولت از محل فروش LPG در جدول منابع تبصره «۱۴» (تا پیش از این به‌طور کامل در اختیار شرکت ملی گاز بوده است).	تصویب شد
۷	تعیین سقف واگذاری شرکت‌ها	درج سقف مبلغ واگذاری شرکت‌های دولتی در تبصره «۲»	تصویب نشد
۸	بسته احکام انضباطی شرکت‌های دولتی	مجموعه احکام انضباطی در خصوص شرکت‌های دولتی (پیشنهاد مشترک با دیوان محاسبات کشور)	تصویب شد
۹	واگذاری سهام ممتاز دولت در ETF	-	تصویب شد
۱۰	اصلاح ساختار سبد سرمایه‌گذاری صندوق‌ها	افزایش ظرفیت تقاضای اوراق مالی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری (تعیین سقف ۳۰٪ برای سپرده‌گذاری صندوق‌ها)	تصویب نشد
۱۱	اصلاح شیوه واگذاری سهام دولت	حذف مجوز واگذاری سهام دولت از طریق سازوکار ETF	تصویب نشد
۱۲	اصلاح اسناد تسویه خزانه به اسناد خزانه	جلوگیری از افزایش پایه پولی از محل تهاثر بدهی‌ها با بانک مرکزی (بخشی از پیشنهاد مرکز تصویب شد).	تصویب شد
۱۳	تقویت نقش مجلس در کمیته نظارت بر انتشار اوراق	اضافه شدن دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به کمیته نظارت بر نحوه انتشار اوراق	تصویب شد
۱۴	اصلاح نحوه محاسبه سود بدهی‌های دولت	تغییر روش محاسبه سود بدهی‌های دولت	تصویب شد
۱۵	افزایش سرمایه بانک‌های دولتی	افزایش سرمایه بانک‌های دولتی از محل فروش اموال و دارایی‌های مازاد و واگذاری باقی‌مانده سهام دولت در بانک‌ها	تصویب شد
۱۶	تضمین قراردادهای بخش خصوصی (فکتورینگ)	تضمین قراردادهای بخش خصوصی از طریق شبکه بانکی با هدف تقویت سرمایه در گردش	تصویب شد
۱۷	حمایت از تولید	مجموعه احکام نحوه استفاده از منابع اختصاص یافته به حمایت از تولید در تبصره «۱۴» (الحاق به تبصره «۱۸»)	مطرح نشد
۱۸	نرخ ارز مبنای حقوق ورودی	تغییر نرخ ارز مبنای محاسبه حقوق ورودی به نرخ ارز سامانه نیما	تصویب شد. در دور دوم اصلاح شد.
۱۹	شماره‌گذاری خودروهای وارداتی مناطق آزاد	افزایش درآمدهای مالیاتی از محل شماره‌گذاری خودروهای موجود در مناطق آزاد	تصویب در دور اول و رد در مصوبه نهایی
۲۰	اصلاح نظام انگیزشی سازمان امور مالیاتی کشور	تغییر نحوه برخورداری سازمان امور مالیاتی از درآمدهای اختصاصی	تصویب نشد
۲۱	حذف معافیت مالیاتی اوراق و اسناد تبصره «۵» بودجه	حذف جمله اول بند «ل» تبصره «۵» لایحه بودجه	تصویب نشد
۲۲	مالیات بر خانه‌های خالی	تعیین تکالیف مشخص برای سازمان امور مالیاتی در زمینه اخذ مالیات بر خانه‌های خالی افزایش منابع حاصل از مالیات بر خانه‌های خالی در جداول	تصویب شد
۲۳	مالیات بر خودروهای لوکس	اخذ مالیات از خودروهای لوکس به‌صورت پلکانی	تصویب شد
۲۴	حذف یا کاهش معافیت‌های مالیاتی	حذف معافیت مالیاتی ارزش افزوده مناطق آزاد	تصویب شد
۲۵	حذف یا کاهش معافیت‌های مالیاتی	حذف معافیت مالیاتی صادرات مواد خام و نیمه‌خام	تصویب شد
۲۶	حذف یا کاهش معافیت‌های مالیاتی	کاهش معافیت مالیاتی فعالیت‌های کمک‌آموزشی و هنری	تصویب شد
۲۷	جلوگیری از فرار مالیاتی	وضع احکامی به‌منظور جلوگیری از فرار مالیاتی وکلا و افزایش درآمدهای مالیاتی	تصویب شد

ردیف	عنوان	شرح	نتیجه
۲۸	شفافیت مخارج مالیاتی	جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر به جای معافیت‌های قانونی مالیاتی	تصویب شد
۲۹	پلکان‌های مالیات بر حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی	اصلاح پلکان‌های مالیات بر حقوق و در نظر گرفتن نرخ‌های ۳۰ درصد برای حقوق و مزایای مازاد بر ۲۴ میلیون تومان در ماه و ۳۵ درصد برای حقوق و مزایای مازاد بر ۳۲ میلیون تومان در ماه	تصویب شد
۳۰	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده	مطرح نشد
۳۱	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	مالیات بر مجموع درآمد پرداختی	مطرح نشد
۳۲	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	مالیات بر سود سپرده‌های بانکی اشخاص حقوقی	مطرح نشد
۳۳	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	اصلاح معافیت‌های مالیاتی فعالان بزرگ بخش کشاورزی	مطرح نشد
۳۴	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	عوارض تراکنش‌های بانکی	مطرح نشد
۳۵	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	حذف معافیت حقوق ورودی کالای مصرفی مناطق آزاد	مطرح نشد
۳۶	پایه‌های مالیاتی جدید	اخذ مالیات بر املاک مجموع ارزش تحت تملک فرد	مطرح نشد
۳۷	ضمانت اجرای دریافت و پرداخت از طریق حساب‌های خزانه	الزام دستگاه‌های اجرایی و دولت برای انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های خزانه	تصویب نشد
۳۸	پرداخت به ذی‌نفع نهایی	شمول شرکت‌های دولتی در نظام پرداخت به ذی‌نفع نهایی و افزودن پرداخت‌های غیرمستمر	تصویب شد
۳۹	اعتبارات خارج از شمول	گزارش‌دهی نحوه هزینه‌کرد اعتبارات خارج از شمول	تصویب شد
۴۰	تقویت شفافیت و نظارت بر معاملات دولتی	الزام دستگاه‌ها به ثبت معاملات در سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد)	تصویب نشد
۴۱	ثبت حمایت‌ها در سامانه رفاه	تقویت بند «و» تبصره «۱۷» از طریق قرار دادن ضمانت‌های اجرایی و تکالیف معین برای برخی دستگاه‌ها	تصویب شد
۴۲	محرومیت‌زدایی	مجموعه احکام سامان‌دهی و کارآمدسازی سیاست‌های محرومیت‌زدایی	۵۰ درصد آرا را به خود اختصاص داد و تصویب نشد.
۴۳	محرومیت‌زدایی	سازوکار توزیع منابع اختصاص یافته به موضوع محرومیت‌زدایی بر اساس قانون استفاده متوازن از امکانات کشور	تصویب نشد
۴۴	تکمیل پایگاه رفاه ایرانیان	الزام بانک مرکزی، سازمان ثبت احوال و اسناد برای ارائه اطلاعات لازم به این پایگاه در راستای تکمیل این پایگاه	مطرح نشد
۴۵	اصلاح نحوه افزایش حقوق و دستمزد کارکنان دولت	افزایش ضریب حقوق تا ۳/۵ برابر حداقل حقوق و محدود کردن سقف حقوق	تصویب نشد
۴۶	حقوق و مزایا	تعیین سقف برای مجموع حقوق و مزایا	تصویب شد
۴۷	نظارت بر امور اداری و استخدامی	تعیین مهلت زمانی برای تکالیف موجود در لایحه و تعیین تکالیفی در خصوص ارائه گزارش مستمر به مجلس	تصویب شد
۴۸	حقوق و مزایا	پیشنهاد در نظر گرفتن سقف برای مجموع افزایش حقوق و مزایا در ۱۵ ماه اخیر	تصویب نشد
۴۹	حقوق و مزایا	لغو مجوزهای افزایش حقوق و مزایا خارج از مجوزهای قانون بودجه	تصویب نشد
۵۰	تکمیل سامانه پاکنا	تکلیف به تکمیل سامانه پاکنا (کارمندان ایران)	تصویب شد
۵۱	اصلاحات بخش سلامت	تکالیف مربوط به پرونده الکترونیک سلامت و سامانه تیتک در تبصره «۱۷» بودجه	تصویب شد
۵۲	اصلاح بند «و» تبصره ۲	انتقال منابع و مصارف این بند به جداول کلان بودجه مشخص شدن سهم هریک از مصارف ذکر شده در قالب جدول پرهیز از ایجاد تعهدات مالی جدید برای دولت از این محل اختصاص منابع این بند به رد دیون به جای هزینه‌های جاری	بخشی از پیشنهادها تصویب شد
۵۳	مولدسازی دارایی‌های دولت	الزام به ثبت املاک و دارایی‌های در سامانه سادا و وضع مقرراتی در خصوص نحوه بهره‌برداری و انتقال دارایی‌ها	تصویب نشد
۵۴	مولدسازی دارایی‌های دولت	تقویت ضمانت اجرایی ثبت دارایی دستگاه‌های در سامانه سادا	تصویب شد
۵۵	مولدسازی دارایی‌های دولت	ایجاد صندوق‌های ریتز برای تسهیل مولدسازی دارایی‌های دولت	تصویب شد
۵۶	سامان‌دهی واگذاری طرح‌های مشارکتی	حذف بخش‌هایی از تبصره «۱۹» لایحه بودجه مبنی بر کنار گذاشتن قانون مناقصات در فرایند مشارکت	تصویب شد

مجموعه پیشنهادهای ارائه شده توسط مرکز پژوهش‌ها برای اصلاح بودجه سال ۱۴۰۰ در صحن علنی

ردیف	عنوان	شرح	نتیجه
۱	کاهش منابع حاصل از صادرات نفت	محاسبه منابع حاصل از صادرات نفت در بودجه براساس فرض یک و نیم میلیون بشکه در روز و کاهش بیش برآوردی منابع در این بخش	تصویب نشد
۲	تعیین سقف واگذاری شرکت‌ها	درج سقف مبلغ واگذاری شرکت‌های دولتی در تبصره «۲»	تصویب نشد
۳	حذف معافیت مالیاتی اوراق و اسناد تبصره «۵» بودجه	حذف جمله اول بند «ل» تبصره «۵» لایحه بودجه	مطرح نشد
۴	اصلاح نظام انگیزشی سازمان امور مالیاتی کشور	تغییر نحوه برخورداری سازمان امور مالیاتی از درآمدهای اختصاصی	مطرح نشد
۵	ضمانت اجرای دریافت و پرداخت از طریق حساب‌های خزانه	الزام دستگاه‌های اجرایی و دولت برای انجام کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌ها از طریق حساب‌های خزانه	تصویب نشد
۶	اصلاح نحوه افزایش حقوق و دستمزد کارکنان دولت	افزایش ضریب حقوق تا ۳/۵ برابر حداقل حقوق و محدود کردن سقف حقوق	تصویب نشد
۷	تقویت شفافیت و نظارت بر معاملات دولتی	الزام دستگاه‌ها به ثبت معاملات در سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد)	تصویب نشد
۸	مولدسازی دارایی‌های دولت	الزام به ثبت املاک و دارایی‌ها در سامانه سادا و وضع مقرراتی درخصوص نحوه بهره‌برداری و انتقال دارایی‌ها	مطرح نشد
۹	اصلاح ساختار سپد سرمایه‌گذاری صندوق‌ها	افزایش ظرفیت تقاضای اوراق مالی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری (تعیین سقف ۳۰٪ برای سپرده‌گذاری صندوق‌ها)	مطرح نشد
۱۰	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده	مطرح نشد
۱۱	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	مالیات بر مجموع درآمد پرداختی	مطرح نشد
۱۲	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	مالیات بر سود سپرده‌های بانکی اشخاص حقوقی	مطرح نشد
۱۳	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	اصلاح معافیت‌های مالیاتی فعالان بزرگ بخش کشاورزی	مطرح نشد
۱۴	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	عوارض تراکنش‌های بانکی	مطرح نشد
۱۵	پایه‌های مالیاتی جدید و سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	حذف معافیت حقوق ورودی کالای مصرفی مناطق آزاد	مطرح نشد
۱۶	افزایش نظم مالی دولت	محدودیت استفاده از تمامی ظرفیت تنخواه‌گردان و اوراق مالی اسلامی در ماه‌های نخست سال و محدودیت خرج کرد بیش از سه دوازدهم تصویب شده	تصویب نشد
۱۷	کاهش مخارج دولت	حذف همسان‌سازی حقوق اعضای هیئت علمی غیر پزشکی از بند «و» تبصره «۲»	تصویب نشد
۱۸	کاهش کسری بودجه	انتقال مازاد منابع حاصل از جدول تبصره «۱۴» به ردیفی در بودجه عمومی برای پوشش کسری منابع بودجه	تصویب نشد
۱۹	افزایش نظم مالی دولت	حذف مجوز استفاده دولت از تنخواه‌گردان بانک مرکزی برای استفاده در مخارج تبصره «۱۴»	تصویب نشد
۲۰	افزایش نظم مالی دولت	در نظر گرفتن قواعد قانون محاسبات عمومی برای بخشی از مصارف تبصره «۱۴»	مطرح نشد
۲۱	محدودیت استقراض دولت	حذف مجوز استفاده دولت از اوراق مالی اسلامی برای استفاده در مخارج تبصره «۱۴»	تصویب شد
۲۲	ایجاد پایه‌های جدید مالیاتی و جلوگیری از فرار مالیاتی	مالیات بر درآمد فالوئنسرها	تصویب شد
۲۳	سامان‌دهی و کارآمدسازی سیاست‌های محرومیت‌زدایی	مجموعه احکام برای پایش اطلاعات امکانات زندگی در کلیه آبادی‌های کشور و رصد مخارج قانون استفاده متوازن از امکانات کشور	مطرح نشد
۲۴	تکمیل پایگاه رفاه ایرانیان	الزام بانک مرکزی، سازمان ثبت احوال و اسناد برای ارائه اطلاعات لازم به این پایگاه در راستای تکمیل این پایگاه	مطرح نشد
۲۵	مدیریت هزینه‌ها	اعمال سقف رشد حقوق و دستمزد کارکنان دولت به میزان ۸۵ درصدی نسبت به بهمن سال ۱۳۹۸	مطرح نشد
۲۶	مدیریت هزینه	عدم اجازه تغییر کلی هیچ‌یک از پرداختی غیرحقوق کارکنان در سال ۱۴۰۰	مطرح نشد
۲۷	مدیریت هزینه‌ها	اعمال سقف پرداخت تمامی ردیف‌های پرداختی غیرحقوق کارکنان به میزان سطح پرداختی سال ۱۳۹۹	مطرح نشد
۲۸	کنترل پایه پولی	ممنوعیت پرداخت وجه ریالی پیش از دریافت مابه‌ازای ارزی آن توسط بانک مرکزی	مطرح نشد
۲۹	تعیین سقف واگذاری شرکت‌ها	درج سقف مبلغ واگذاری شرکت‌های دولتی در تبصره «۲»	تصویب نشد

ردیف	عنوان	شرح	نتیجه
۳۰	پرداخت به ذی‌نفع نهایی	الزام شرکت‌های مستلزم ذکر و تصریح نام برای اجرای حکم ردیف ۴ بند «ز» تبصره «۱۹»	مطرح نشد
۳۱	مدیریت ارز	الزام کلیه شرکت‌ها و اشخاص حقوقی تابعه یا وابسته به وزارت نفت به واريز تمامی منابع ارزی و ریالی حاصل از صادرات و فروش داخلی انواع فرآورده‌های نفتی، انواع فرآورده‌های اصلی و فرعی گازی (از جمله اتان و پروپان و بوتان و گاز مایع (LPG) و مایعات گازی (NGL))، فروش میعانات گازی به پتروشیمی‌ها و فروش داخلی گاز طبیعی را حسب مورد به حساب‌های بانک مرکزی و سازمان هدفمندی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور	مطرح نشد
۳۲	انضباط مالی دولت	مصارف ذکر شده در جدول تبصره «۱۴» (به‌استثنای موارد مربوط به شرکت‌های دولتی و جمعی-خرجی و پرداخت یارانه نقدی) مشمول قانون محاسبات عمومی باشد	مطرح نشد
۳۳	انضباط مالی دولت	تخصیص اعتبارات به دستگاه‌های اجرایی و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با قواعد مشخص برای محدودیت انحراف از قانون و تکمیل پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	تصویب نشد
۳۴	اصلاح رابطه دولت و شرکت‌های دولتی	حذف برداشت دو درصد هزینه شرکت‌های دولتی	تصویب نشد
۳۵	اصلاح رابطه دولت و شرکت‌های دولتی	برداشت دو درصد از هزینه‌های غیرعملیاتی شرکت‌های دولتی به‌جای هزینه‌های جاری	مطرح نشد
۳۶	سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	پیشنهاد چندگانه برای حذف و یا اصلاح نحوه معافیت مالیاتی کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از کرونا	مطرح نشد
۳۷	سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	حذف قضاات از مستثنیات حکم مالیات بر حقوق	تصویب نشد
۳۸	سامان‌دهی معافیت‌های مالیاتی	حذف معافیت مالیاتی شرکت دخانیات ایران	مطرح نشد
۳۹	افزایش شفافیت	جایگزینی معافیت مالیاتی درآمدهای حاصل از کشاورزی و ۵۰ درصد صادرات مواد نیمه‌خام با مالیات با نرخ صفر	مطرح نشد
۴۰	پایه‌های مالیاتی جدید	اخذ مالیات بر مجموع ارزش املاک تحت تملک فرد	مطرح نشد
۴۱	محرومیت‌زدایی	مجموعه احکام سامان‌دهی و کارآمدسازی سیاست‌های محرومیت‌زدایی	مطرح نشد